

ÖTVÖSKÓNYI

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2018

TARTALOMJEGYZÉK

1. Polgármesteri köszöntő
2. Bevezetés
3. Település bemutatása
4. Örökségünk, településünk értékei
 - 4.1. Nyilvántartott művi értékek
 - 4.2. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek
 - 4.3. Helyi védelem alatt álló épületek és egyéb objektumok
 - 4.4. Táj- és természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területek
5. Településkarakterek bemutatása
 - 5.1. Falusias lakóterület
 - 5.2. Kisvárosias lakóterület
 - 5.3. Intézményi terület
 - 5.4. Gazdasági terület
 - 5.5. Zöldterületek
6. Lakossági vélemények
7. Településképi ajánlások, építészeti útmutató
 - 7.1. Telepítés
 - 7.2. Magasság
 - 7.3. Tetőhajlásszög
 - 7.4. Tetőforma
 - 7.5. Szín
 - 7.6. Ajtók, ablakok
 - 7.7. Homlokzatképzés, anyaghasználat
 - 7.8. Kerítések, térfalak
 - 7.9. Utcák
 - 7.10. Közterek, közparkok, közkertek
8. Jó példák, épületek, épületrészletek
9. Jó példák, sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések
10. Impresszum

Polgármesteri köszöntő

Tisztelt Olvasó!

Örömmre szolgál, hogy elkészült a településünk értékeit bemutató Településképi Arculati Kézikönyv, melyet mindenkinek ajánlok olvasásra. A dokumentáció készítői a közigazgatási területünkön található épített és természeti elemeket rögzítik a Kézikönyvben, egyúttal meghatározzák a település sajátos egyedi hangulatát kölcsönző részleteket. A település karakterét nagymértékben meghatározzák az épületek (lakóházak, intézmények), melyek mindennapjaink részei. Egy új épület megváltoztathatja a tájat, a településképet, ezért tervezéskor figyelembe kell venni annak hosszú távú hatását a környezetére. Egy jó terv törekszik a környezettel való harmonikus egységre. Ehhez kíván segítséget nyújtani Ötvöskónyi Településképi Arculati Kézikönyve, amely bemutatja községünk építészeti értékeit.

Kellemes lapozgatást kívánok a település új oldalait is fellebbentő kiadványhoz, melyet folyamatosan fejlesztve, a mindenkori településállapothoz igazítunk.

Pusztai László

Ötvöskónyi Község Polgármestere

Tisztelt Lakók, Érdeklődők, Olvasók!

A folyamatosan változó életünkben egyre nagyobb szerepe van a minket körülvevő térnek. Meghatározó az otthonunk, az utcák és végeredményben a település egésze is. A felgyorsult tempó tettenérhető a jogalkotásban is.

Ennek eredményeként adódott a lehetőség ezen Kézikönyv elkészítésére. Elsődleges célul tűztük ki az Önök minél szélesebb körű tájékoztatását, a lehetőségeik bemutatását, hogy az esetleges jövőbeli fejlesztéseik, felújításaik során rendelkezzenek megfelelő tájékozódási ponttal, információval.

A könyv alkotóival együtt őszintén hisszük, hogy az Önök településének kialakult arculatát őrizni, óvni védeni szükséges, oly módon, hogy közben teret biztosítsunk az újnak, a korszerűnek is.

Ebben a település vezetőivel együtt szívesen állunk a jövőben is rendelkezésükre.

Gáts András

települési főépítész

Bevezetés

A településkép védelméről szóló 2016 évi LXXIV. Törvény értelmében a település esztétikus lakókörnyezetének kialakítása, illetve védelme érdekében Településképi Arculati Kézikönyvet készít.

A kézikönyv célja, hogy a település döntéshozói, lakói számára lényegre törő módon rögzítse a helyi közösség környezetalakítással kapcsolatos elvárásait.

A településarculati kézikönyv eligazítást kíván nyújtani azon lakóinknak, akik építkezni, vagy épületüket felújítani akarják.

Célunk az, hogy a múlt értékeinek a feltárásával, azt szervesen folytatva tervezzük meg településünk jövőképét, oly módon, hogy az szerethető és jól használható legyen községünk lakóinak.

Az önkormányzat címere:

Ötvöskónyi község címere álló csücskös talpú pajzs, melynek vörös mezejében egymás mellett, élével jobbra, hegyével felfelé fordított arany ekevas és élével balra, hegyével felfelé fordított ezüstcsoroszlya lebeg, melyeket jobbról zöld levéllel és szárral ellátott kék szőlőfürt, balról száraiknál összekötött négy arany búzalkalász kísér. A pajzs zöld talaján két arany oroslánfej látható.

A címer jelentése:

Ötvös és Kónyi 1929-ben egyesült és vált egy településsé. A jelenlegi címer egyrészt a mindkét településrészt jellemző mezőgazdasági termelésre utal, másrészt kifejezi Ötvös és Kónyi egységét. Bár a címer Ötvös 1908 után használt címeres pecsétjén alapul, melyben az itt látható elemek hasonló formában szerepeltek, ott azonban az ekevas és a csoroszlya is ezüst, és éppen fordítva álltak.

Település bemutatása

A kézikönyv próbál irányt mutatni a település struktúrájának, hagyományainak, jellegzetességeinek bemutatásával annak jövőbeni építészeti, utcaképi, arculati fejlesztéshez.

Bemutatja az olvasónak a táji, természeti és építészeti értékeket, hogy olyan házat, épületet tudjon építeni, felújítani, ami a településhez, és tágabb értelemben a település földrajzi és társadalmi adottságaihoz illeszkedik.

Az ajánlás nem kötött szabályt jelent, hanem irányvonalat. Célja a valós értékek megismertetése, sokféleségének, variálhatóságának bizonyos esztétikai értékhatárok közötti, a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségeinek bemutatása

Éghajlat

Somogy térsége átmenet a Dunántúli-dombság nyugati és keleti térfele között, ami elsősorban geomorfológiai és éghajlati viszonyaiban mutatkozik meg.

Éghajlata kelet felé egyre kontinentálisabb jellegű, de délnyugaton, nyugaton nagyobb az óceániai és a mediterrán hatás. A településnek így csapadékosabb, páradúsabb, kiegyenlítettebb a klímája az országos átlagnál.

A csapadék mennyisége évi átlagban 9,5-10 cm között van. A januári középhőmérséklet -1°C , a júliusi $20,6-21,6^{\circ}\text{C}$. A napfénytartam 1900 óra alatt van, a derült napok száma 50-70 nap évenként. A légmozgás iránya leggyakrabban északkelet-délnyugati. A relatív páratartalom itt, a nyugati és a déli részen a legmagasabb a megyében: 70-75%.

Földszerkezet, domborzat

A Dunántúli-dombság geológiai múltjának a jelenlegi felszínéhez nem sok köze van. A nagy mélységben húzódó legidősebb kőzetekre nagy vastagságú, igen különböző üledékes kőzetek települtek. A medence üledékkel fedett aljzat kis távolságon belül is nagy eltéréseket mutat, az anyag szerkezetét, mélységi szintjét illetően.

A földtörténeti ókorban jelentős változások történtek a Variszkuszi-hegységrendszer összetöredezése, a függőleges és vízszintes elmozdulások következtében. A földtörténeti ókori középkor és újkor idején lejátszódó eseményeknek időben és térben másrészt következménye lett. Az egyes területeket elborító tengerek üledékképződése egyik helyen süllyedésről, más helyen emelkedésről tanúskodik. A kristályos és paleozoós alapra a Pannontenger ily módon eltérő tömegű homokos-agyagos üledékanyagot rakott le, amelynek vastagsága 1000-5000 méter között változik, ez képezi a mai dombvidéket „magvait”.

A szerkezeti mozgások a pannon végén és a pleisztocén elején felerősödtek. Ekkortól számíthatjuk a mai dombvidék születését: a Dunántúl területe kiemelkedett, s a törések vetők mentén dombsági térszínre tagozódott, kialakult a völgyhálózat. Somogy nyugati területein az észak-déli irányú völgyek a jellemzők. A süllyedésekben tavak is keletkeztek. A pannon és egyéb agyag vízzáró rétegei lehetővé tette halastavak kialakulását.

A laza pannon üledék „rögei” nyomokban pusztulni kezdtek, s a felszíni formákat a talajfolyás-lejtőmarás tovább szelídítette, amihez a pleisztocén végén még csak hozzájárult a lösz néhol több tíz méter magas lepleinek lerakódása.

Belső-Somogy jórészt az Ős-Duna hordalék homokjával fedett, alacsonyabb térszínéből középütt csupán egyetlen észak-dél csapású pannon rög, a lösz borította Marcali-hát emelkedik ki. Itt van a terület legmagasabb pontja is - Sári-hegy 247 m.

A Kapósig terjedő Külső-Somogy nyugaton és délen hosszanti, keleten keresztirányú völgyein lankásabb oldalaikon vastag lösz fedi, a termékeny talaj virágzó mezőgazdaságot, szőlőket éltet.

A megye nagyobb részén erdőtalajok, kisebb részén sztyepptalajok alakultak ki. A Marcaliháton a külső Somogy magasabb részein közös üledéken agyagbemosódással keletkezett a barna erdőtalaj, míg Belső-Somogy két hordalékkúpján és Külső-Somogy nyugati részében a homokos üledékű völgyvállakon.

Belső-Somogyban a mezőgazdasági műveléshez kedvező feltételeket nyújtó kovárnyos homoktalaj jelentős területet borít. Csernozjom erdőtalajokat a Balaton-Kapos között és Külső-Somogy lankásabb déli lejtőin találunk.

A völgyhálózathoz, az alluviális térszínnekhez kapcsolódnak a tőzeges, lápos talajok, amik közül a csernozjom réti talajok még művelhetők, a láptalajok már nem.

Vízrajz

A térség a Dráva vízgyűjtőjébe tartozik. A tájegység változatos domborzatával, aprólékos tagoltságával fejlett völgyhálózatával, a bőséges csapadékkal, a felszín vízáteresztő képességével összhangban állnak a vízfolyások jelentős hossza és sűrűsége, a viszonylag nagy lefolyásértékek (átl. 3-5 l-sec-km²), valamint a széles alluviális síkok talajvízben való bősége.

Növény- és állatvilág

A megye növényzete a Dél-Dunántúl flóraidékek területéhez tartozik, ezért a növényzet átmenet a nyugat-balkáni (illér) és a magyar (pannon) flórák között. Délnyugati részén mediterrán és atlanti flóraelemek jellemzőek.

A település térsége a Belső-Somogy flórajáráshoz (Somogyikum) tartozik. Itt az eredeti természetes növénytakaró a mérsékeltövi, zárt, lombos erdő, a tölgyesek (cseres-tölgyes, gyertyános-tölgyes).

A Marcali-háton ezek mellett néhány helyen bükkösök is tarkítják a növényzet összetételét. A Csurgó-Zákányi-dombságon a vegyes lombos erdők (molyhos tölgy, csertölgy, gyertyános, virágos kőris, akác, éger) és erdei fenyvesek borítják. Az aljnövényzet jellemző lágyszárú növényei a saspáfrány, az erdei ciklámen, sárgaliliom, királyné gyertyája.

A lápi növényzet közül jellegzetes a tőzegeper, a gázló, a fűzlevelű gyöngyvessző, a kenyérbél cickafark, a lápi csalán, a kis békabuzogány.

Az erdei erdőket nagyrészt kiirtották, helyettük mezőgazdasági művelés vette át a helyét.

A térség állatvilágának legnagyobb része az Illiricum faunakörzethez tartozik. Somogy erdőségeiben a kisebb ragadozók és rágcsálókön kívül az őz, dämuvad, gímszarvas, vaddisznó él.

Említést érdemel a rigó, kakukk, harkály, cinke, pinty, héja, réti héja, réti sas, szürke és vörösgém, tőkésréce, sirály, fácán, a pettyes göte, békák, gyíkok.

Tájrendezési feladatok

A táji adottságok, jellemzők ismeretében állapíthatjuk meg a tájfejlesztés lehetőségeinek hosszú és rövidtávú feladatait.

A Táji jellemzők

A Somogyi dombságot leginkább a következők jellemzik:

- átmeneti éghajlati viszonyokból adódó változatos mező- és mikroklímák
- hullámos felszín: különböző magasságú dombok között fejlett völgyhálózat alakult ki.
- genetikai talajtípusok eloszlásának legsajátosabb vonása a változatos ökológiai (domborzati szintkülönbségek, lejtőkiettség) miatt a nagyfokú területi mozaikosság
- változatos felszíni kép: a különböző művelési ágú területek váltakozása
- kisebb - nagyobb erdőfelületek, az erdőgazdálkodás jelentősége.

A település térsége szubatlanti hatás alatt álló, szétfújta, homokkal fedett mező- és erdőgazdasági hasznosítású hullámos síksági tájtípus. Tájképező meghatározója Kis-Balaton felé kitarulkozó domboldal zártkertjei, pincesorra és a völgyben húzódo halastavak vonulata.

Erdőterület

Somogy vidéke a legkedvezőbb életfeltételeket nyújtja az erdők kialakulásához, fejlődéséhez. A települést is nagyrészt erdő határolja. Jellemző az éger, tölgy, csertölgy, akác, fenyő.

Mezőgazdasági terület

A lakosság többségének megélhetését biztosító mezőgazdasági művelésnél a piac hosszú távú termőképességének biztosítására a biogazdálkodás lehetőségeit is keresni kell. A mezőgazdasági művelés minden ága képviselve van. A művelhető föld minősége közepes. Főként búzát, őszi árpát, zabot, kukoricát termelnek. A földek magántulajdonban vannak.

A sok mély fekvésű, magas talajvízszintű rétek, legelők, kaszálók területnek el.

A zártkerti kis parcellákban vegyes művelés folyik, de elsődleges a szőlőtermelés. A többi mezőgazdasági művelésű területtől eltérő parcellaméret, használat eltérő szabályozást kíván.

Zöldterület

A falvakra jellemző módon a lakóházak nagy telekterülete biztosítja a nagyarányú növényzettel borítottágot, így kisebb az igény a közparkokra a sűrűbben beépített településekhez képest.

Mindazonáltal a házikertek nem pótolják a közkertek, közparkok speciális funkcióit, úgy mind játszó- és pihenőhelyek, sportlehetőségek, közösségi rendezvények (búcsú, szüreti felvonulás, műsor) helyszíne, esztétikus, változatos növénykiültetés színterét.

Örökségünk

Ötvöskónyi elhelyezkedése, története, kincsei:

Belső-Somogyban, Nagyatádtól mindössze 8 kilométerre északra, fekszik Ötvöskónyi. A Dombóvár - Gyékényes vasútvonalnak itt önálló vasútállomása van, de az autóbusz-közlekedés is kiváló, ugyanis a 68-as főútvonal mentén található a falu. Ez a vidék a Rinya vízgyűjtő területe, a falu előnyös adottsága, hogy a közelben három halastó is található. A termőterület szorosan kapcsolódik a segesdi és a somogyszobi határhoz, a tájra jellemző a szőlő- és gyümölcsültetvények látványa.

A hatvanas évektől errefelé különösen a málna és a feketeribiszke termesztése lendült fel, s mostanra a megye legnagyobb ilyen termőterülete alakult ki e tájon. Szerencsére mindkét gyümölcs keresett a hazai és a nyugat-európai piacokon. Ötvöskónyi természetes állatvilága rendkívül gazdag, az erdős részeket járó utazó errefelé gyakran találkozhat könnyed léptű őzekkel és gyors iramú szarvasokkal.

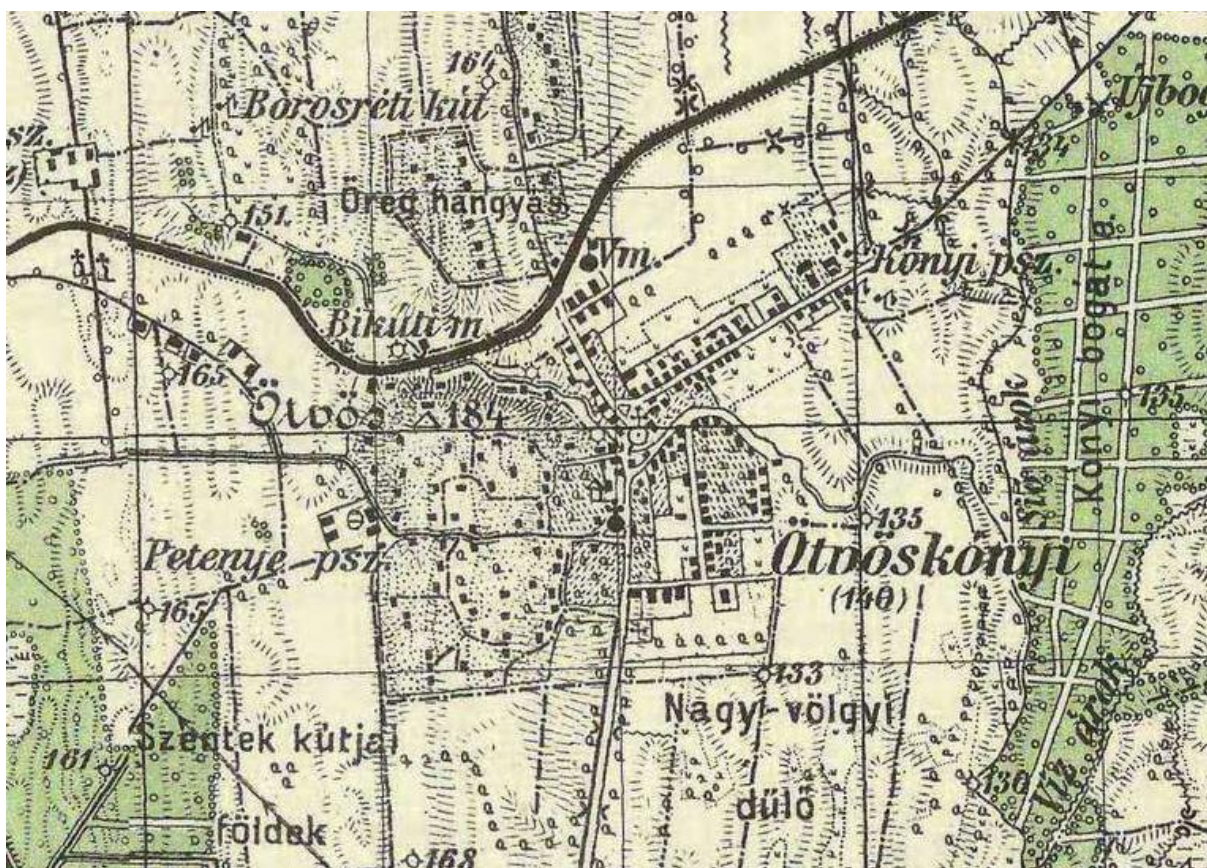

Első Katonai Felmérés (1763-1787)

Második Katonai Felmérés (1806-1869)

A falu eredetileg a királyi udvarnokok birtoka volt, 1332-ben már plébániával rendelkezett, majd a segesdi uradalomhoz tartozott. Négy vízimalom is működött a környéken, s a település nevét a XIV. században említették először a krónikák. A feltételezés szerint királyi ötvösök dolgozhattak e területen, ez adja a község nevének magyarázatát is. 1395-ben a Batthyány család őse kapta adományul a birtokot, melyet 1403-ban a két fiú - Batthyány László és Albert - elveszített hűtlensége miatt, majd később csak hosszas per után nyerhették vissza. Az évszázadok során gyakran változtak a földesurak, a XVIII. században egy időre el is néptelenedett a falu, amelynek okát nem tárják fel a dokumentumok. 1850-re azonban közel ötszáz lakóval már újból benépesült Ötvös, s szépen gyarapodott a lélekszám az azt követő évtizedekben. Kónyi külön életet élt a letűnt századok nyomán, a földesurak sorában a Török, a Zrínyi, a Tirunetti és a Festetics családok neveit őrzik. E település a török hódoltság után újjáépült, temploma, iskolája volt. 1850-ben 325 lakost számláltak, s csak 1929-ben egyesült Ötvössel. Ekkor már tíz iparos és négy kereskedő szolgálta a lakosságot, jelentős magángazdaságok működtek, civilszervezetek alakultak. Pecséjtjében a szőlőfűrt, az ekevas és a gabonaszálak utaltak a mezőgazdasági megélhetésre.

Magyar királyi térkép

A gazdasági élet fellendítését célozta Matán István kezdeményezése, aki megszerezte a mezőgazdasági minisztérium támogatását a gyümölcsaszaló és konzerváló üzemre, s az ő ötlete alapján indult be a Czindery kastélyban az első gyümölcssűrítménykészítő.

Kataszteri térkép (XIX. század)

A második világháború után még csak Nagyatáddal kötötte össze kövesút a községet, ám már akkor is volt vasúti megállója, kialakultak az igazgatási és oktatási intézmények. Az első termelészövetkezet 1949-ben alakult, a XX. század derekától óvoda és 8 osztályos általános iskola működött Ötvöskönyiban. Érthető, hogy a 68-as főút kiépítése jelentős fellendülést jelentett, a jó megközelíthetőség vonzóvá tette a megtelepedők számára, s hamarosan megindultak az építkezések.

1976-ban azonban a körzetesítési törekvések megakasztották ezt a fajta fejlődést: miután Ötvöskönyit Nagyatáddhoz csatolták, oda került át rövidesen az iskola felső tagozata is. A nyolcvanas évek végén kezdődtek csak el olyan beruházások, mint a vezetékes ivóvíz kiépítése, az iskola és a könyvtár felújítása - ez utóbbi felszereltségére méltán büszkék a helybeliek. 1994-ben a helyi lakosság az önállósodás mellett döntött, majd három évvel később Segesddel alakítottak körjegyzőséget. A külterületi települések azonban - Töröktanya, Petenye, Szarkástó, Szentkereszt - az évek során lakatlanná váltak.

A kertvárosi képet mutató faluban két templom szolgálja a katolikus és református hívőket. Ez utóbbi templomkertjében található a háborúban elesett katonák emlékműve, melyet nemrég újítottak fel. Műemléki védettséget élvez a Nepomuki Szent János szobor, a régi kastélyt pedig a nagyatádi kórház hasznosítja, s tartja fenn. Az óvoda szép környezetben, felújított belső térrel és gondozott külsővel várja nap mint nap az apróságokat.

A lakosság 33 százaléka cigány nemzetiségű, az önkormányzat nagy erőfeszítéseket tesz a hátrányos helyzetű gyermekek támogatására. A romák két civil szervezetet működtetnek, őrzik a hagyományokat, együttesük gyakran fellép a kulturális rendezvényeken. 2001-ben a faluba költözött Farkas László, aki egy újabb nevezetességgel gyarapította a község látványosságait. Közvetlenül a főútvonal mellett megalkotta a "Könnyező Mária" szobrot, melyet mindenki láthat, aki a 68-as úton közlekedik. A két és fél méter magas szökőkutas szobrot 2002. március 15-én avatták fel.

Az utóbbi években több jelentősebb változás is történt a faluban. A község újabb utcája, a Vasvári utca kapott szilárd burkolatot 2003. őszén. Idén megkezdődött a 25 éve nem használt közösségi ház felújítása, mely óriási hiányt pótol a községben. Eddig nem volt egy helyiség sem ahol rendezvényeket tarthattak volna. A fiatalokon kívül több civil szervezet is várja a ház elkészülését.

A községben manapság is fontos megélhetési forrás a mezőgazdaság: mind nagyobb szerep jut a magángazdaságoknak, mivel a segesdi termelőszövetkezet árverésre bocsátott földjeinek túlnyomó része is a gazdák tulajdonába került. Nagyüzemi körülmények között a gabonafélék élveznek elsőbbséget, a faluhoz közeli négy-öt dombon szőlőskertek sorakoznak, a málnaültetvények pedig a családok megélhetéséhez biztosítják a kiegészítést. A vállalkozások elsősorban a kereskedelem és a fuvarozás területén alakultak, de néhány iparost is számon tartanak.

Báthori várkastély rövid története:

A középkori Ötvös várkastélyát az ecsedi Báthori család építtette, valószínűleg a XV. század második felében. Átalakítására a XVI. század elején kerülhetett sor és ennek eredményeképpen jött létre egy téglalap alaprajzú várkastély. Északnyugati és délnyugati sarkán rondella, északkeleti és délkeleti sarkán négyzetes alapú torony állt. Délkeleti részén felvonóhidás gyalogkapu, déli oldalán nagyobb kocsibejáró nyílt. Az északi palotaszárny alatt boltozatos pincéket tártak fel, amelyek legkésőbb a XVI. század elején épülhettek. Az erősséget döngölt agyagsáncsal, illetve cölöpök köré döngölt földtömítéssel is védték, a sáncon kívül pedig palánk kerítést létesítettek. A rondellákat és falakat a XVII-XVIII. század folyamán bontották el.

Már az 1966. évi ásatás során igen értékes, reneszánsz kályhaszemek és más, XV-XVI. századi edénytöredékek kerültek elő. Az 1970-74 közötti feltárások rendkívül gazdag anyaga származik a XVI. század elejéről. Így például a félhold és patkóalakú bélyegdíszes téglák alapján valószínűsíthető lehetett egy somogyi, Kaposszentjakabon (Zselicszentjakabon) és Somogyváron is megfigyelt, XVI. századi építőműhely tevékenységét.

Ötvöskónyi nyilvántartott műemlékek helyrajzi számai és megnevezése:

megye	település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Somogy	Ötvöskónyi	289	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	290	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	291	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	292	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	294	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	295	nyilvántartott műemléki érték	9227 [8050]	Nep Szt. János-szobor
Somogy	Ötvöskónyi	296	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	297	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	300	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	301	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	552	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	553	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	590	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	293/1	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	293/2	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	550/1	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	550/10	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	550/11	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	550/2	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	550/3	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	550/4	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete

Somogy	Ötvöskónyi	550/7	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	550/8	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	550/9	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	551/1	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	554/1	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	554/2	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	555/2	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	556/1	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	556/2	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	557/1	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
Somogy	Ötvöskónyi	557/2	műemléki környezet	9227 [29574]	Nep Szt. János-szobor ex-lege műemléki környezete
			nyilvántartott műemléki érték	8676 [8051]	Várkastélyromok

Várkastély romok, reneszánsz, 15. sz. második fele. Szőlőhegy, 521 hrsz.

Nepomuki Szent János-szobor a kastélyparkban, barokk. 295 hrsz.

Ötvöskónyi nyilvántartott régészeti lelőhelyeinek helyrajzi számai és megnevezése:

megye	település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Somogy	Ötvöskónyi	0130/8	régészeti lelőhely	48293	Samu-tanya
Somogy	Ötvöskónyi	131	régészeti lelőhely	48293	Samu-tanya
Somogy	Ötvöskónyi	0141/10	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	0141/11	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	142	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	0143/10	régészeti lelőhely	48293	Samu-tanya
Somogy	Ötvöskónyi	0143/2	régészeti lelőhely	48293	Samu-tanya
Somogy	Ötvöskónyi	0143/5	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	0143/6	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	0143/7	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	0143/8	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	0143/9	régészeti lelőhely	48293	Samu-tanya
Somogy	Ötvöskónyi	144	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	519	kiemelten védett régészeti lelőhely	20403	Báthori várkastély
Somogy	Ötvöskónyi	520	kiemelten védett régészeti lelőhely	20403	Báthori várkastély
Somogy	Ötvöskónyi	521	kiemelten védett régészeti lelőhely	20403	Báthori várkastély
Somogy	Ötvöskónyi	523	kiemelten védett régészeti lelőhely	20403	Báthori várkastély
Somogy	Ötvöskónyi	524/5	kiemelten védett régészeti lelőhely	20403	Báthori várkastély
Somogy	Ötvöskónyi	901/5	régészeti lelőhely	48293	Samu-tanya
Somogy	Ötvöskónyi	902/1	régészeti lelőhely	48293	Samu-tanya
Somogy	Ötvöskónyi	928	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	929/1	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	929/4	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	929/5	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	929/6	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	930/3	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	933/10	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	933/11	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	933/3	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	933/4	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	933/5	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	933/6	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	933/7	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű

Somogy	Ötvöskónyi	933/9	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	934/1	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	934/2	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	934/4	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	934/5	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	935	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	936	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	937/1	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	938/1	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	938/2	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	939	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	940/1	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	940/2	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	941	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű
Somogy	Ötvöskónyi	942/3	régészeti lelőhely	48290	Máté sűrű

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Ötvöskónyiban

Helyi védett ingatlanok listája és a védett érték megnevezése és helyrajzi számai:

1./ Ref. Templom	Fő u. 48.	57
2./ Kastély, kórház épület	Fő u. 53.	295
3./ Lakóház	Kónyi u. 43.	134
4./ Lakóház	Kónyi u. 64.	63
5./ Rk. Templom	Kónyi u. 2/a	286/2
6./ Lakóház	Kónyi u. 36.	50
7./ Lakóház	Fő u. 27.	311
8./ Lakóház	Fő u. 6.	318
9./ Lakóház	Fő u. 14.	26/1
10./ Hősi emlékmű	Fő u. 48.	157
11./ Présház pincével	Öreghegy	916/4
12./ Présház pincével	Öreghegy	923/1

Ref. templom, Fő u. 48, 157 hrsz

Kiskastély, kórház ép. Fő u. 57. 295 hrsz.

Lakóház, Kónyi u. 43. 134 hrsz

Lakóház, Kónyi u. 64. 63 hrsz

Rk. templom, Kónyi u. 2/a. 286/2 hrsz

Lakóház, Kónyi u. 36. 50 hrsz

Lakóház, Fő u. 27. 311 hrsz.

Lakóház, Fő u. 6. 318 hrsz.

Lakóház, Fő u. 14. 36/1 hrsz.

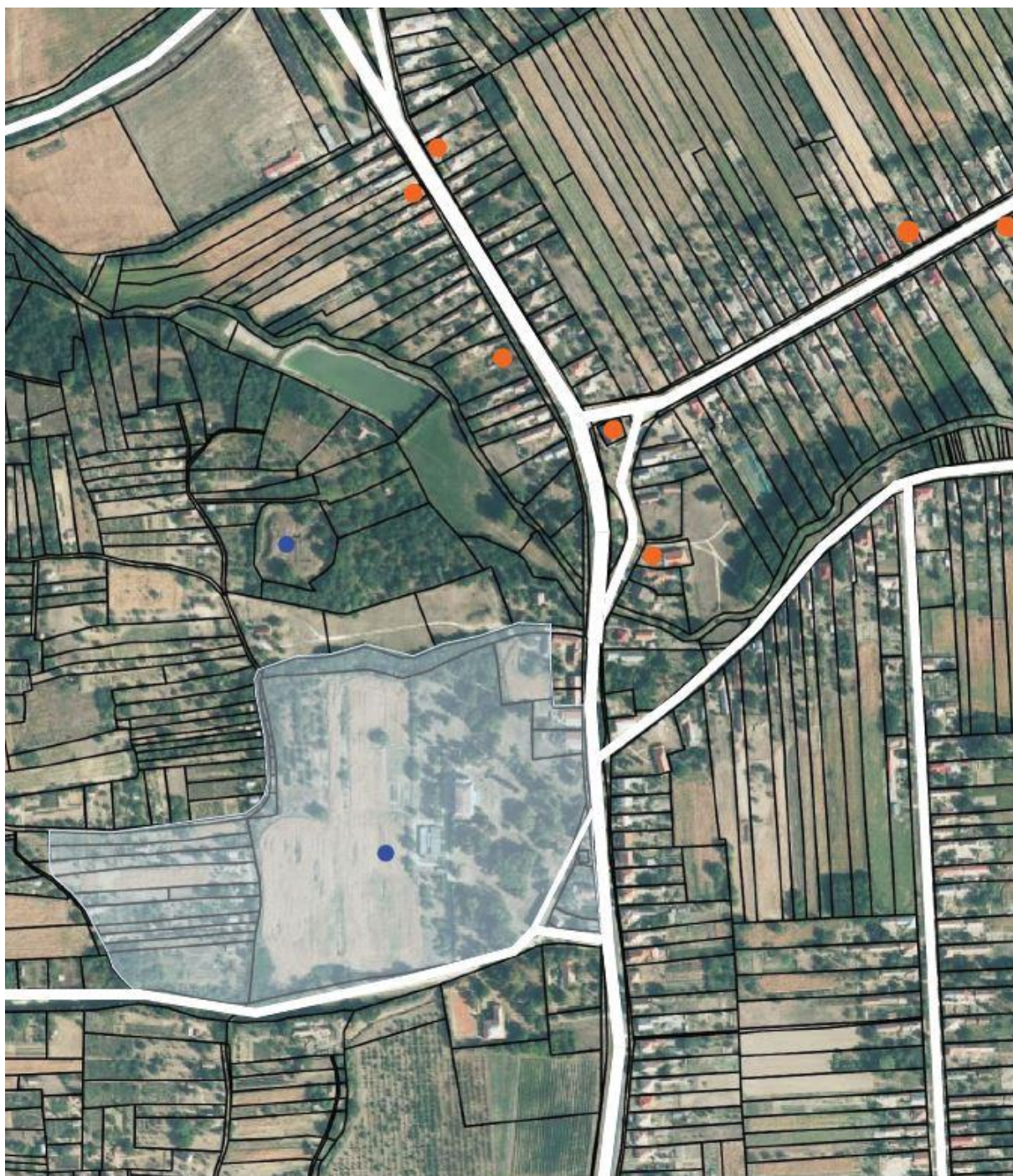
Hósi emlékű, Fő u. 48. 157 hrsz

Présház pincével, Öreghegy, 916/4 hrsz

Présház pincével, Öreghegy, 923/1 hrsz

- Nyilvántartott műemléki érték
- Helyi védett épülete
- Műemléki környezet

Táj- és természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területek

Helyi természetvédelmi területek:

1./ Kastély, kórház épület kertje Fő u. 53. 295

Tájrendezés

A táji adottságok, jellemzők ismeretében állapíthatjuk meg a tájfejlesztés lehetőségeinek hosszú és rövidtávú feladatait, a település térsége szubatlanti hatás alatt álló, szétfújta, homokkal fedett mező- és erdőgazdasági hasznosítású hullámos síksági tájtípus. Tájképező meghatározója Kis- Balaton felé kitérő domboldal zártkertjei, pincésora és a völgyben húzódó halastavak vonulata,

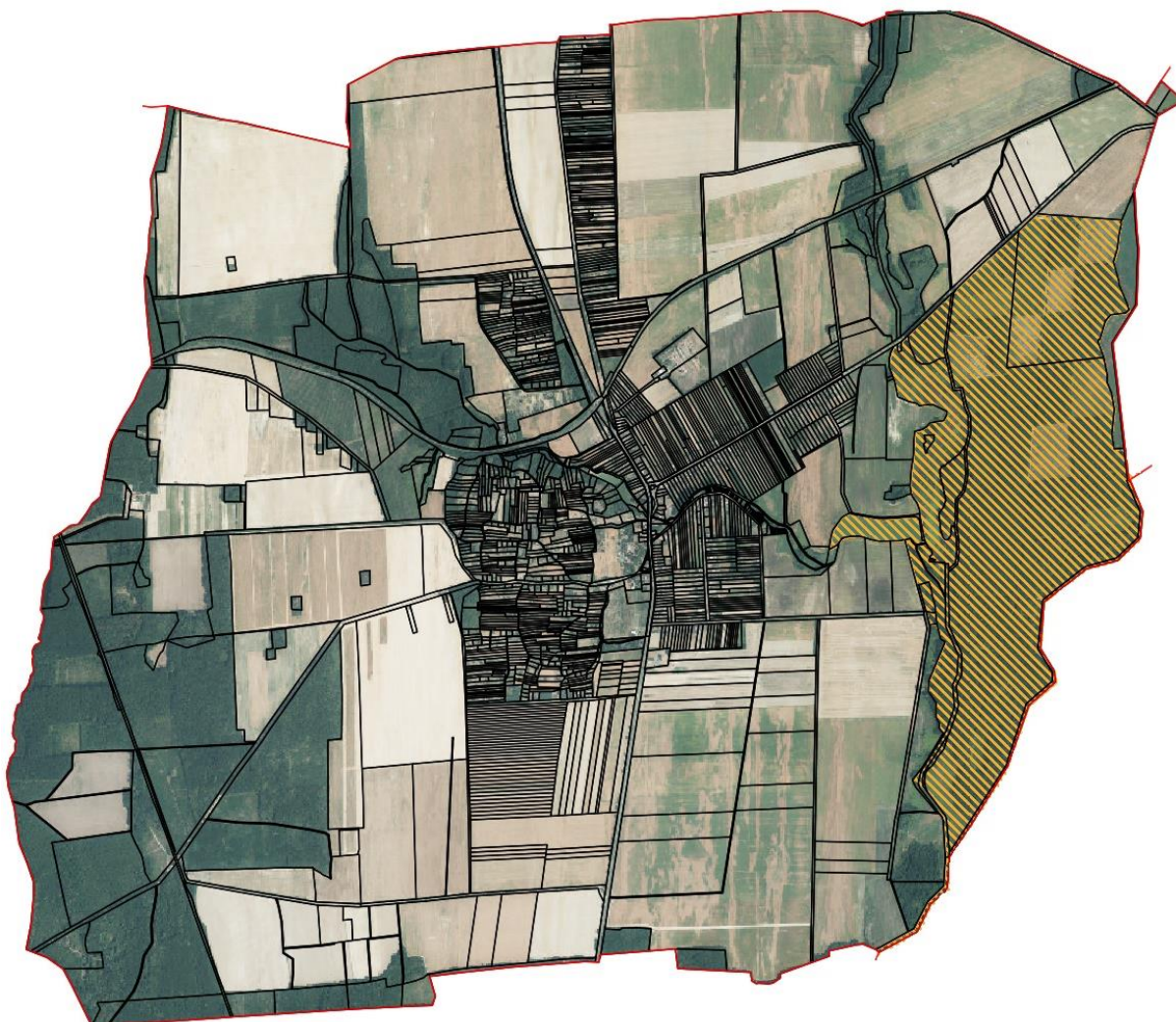
A kis település a csekély átmenő forgalomtól alig zavart, nyugalmas, barátságos hely, ami azonban könnyen megközelíthető. Somogy vidéke a legkedvezőbb életfeltételeket nyújtja az erdők kialakulásához, fejlődéséhez.

A falvakra jellemző módon a lakóházak nagy telekterülete biztosítja a nagyarányú növényzettel borítottságot, így kisebb az igény a közparkokra a sűrűbben beépített településekhez képest. Mindazonáltal a házi kertek nem pótolják a közparkok, közparkok speciális funkcióit, úgy mind játszó- és pihenőhelyek, sportlehetőségek, közösségi rendezvények (búcsú, szüreti felvonulás, műsor) helyszíne, esztétikus, változatos növényültetés színterét.

NATURA 2000 terület

A település külterületének teljes keleti területét fedi le az Európai közösségi természetvédelmi területek madárvédelmi és természet-megőrzési területeke. Elsősorban a település erdőterületeit foglalja magában.

Natura 2000 területek

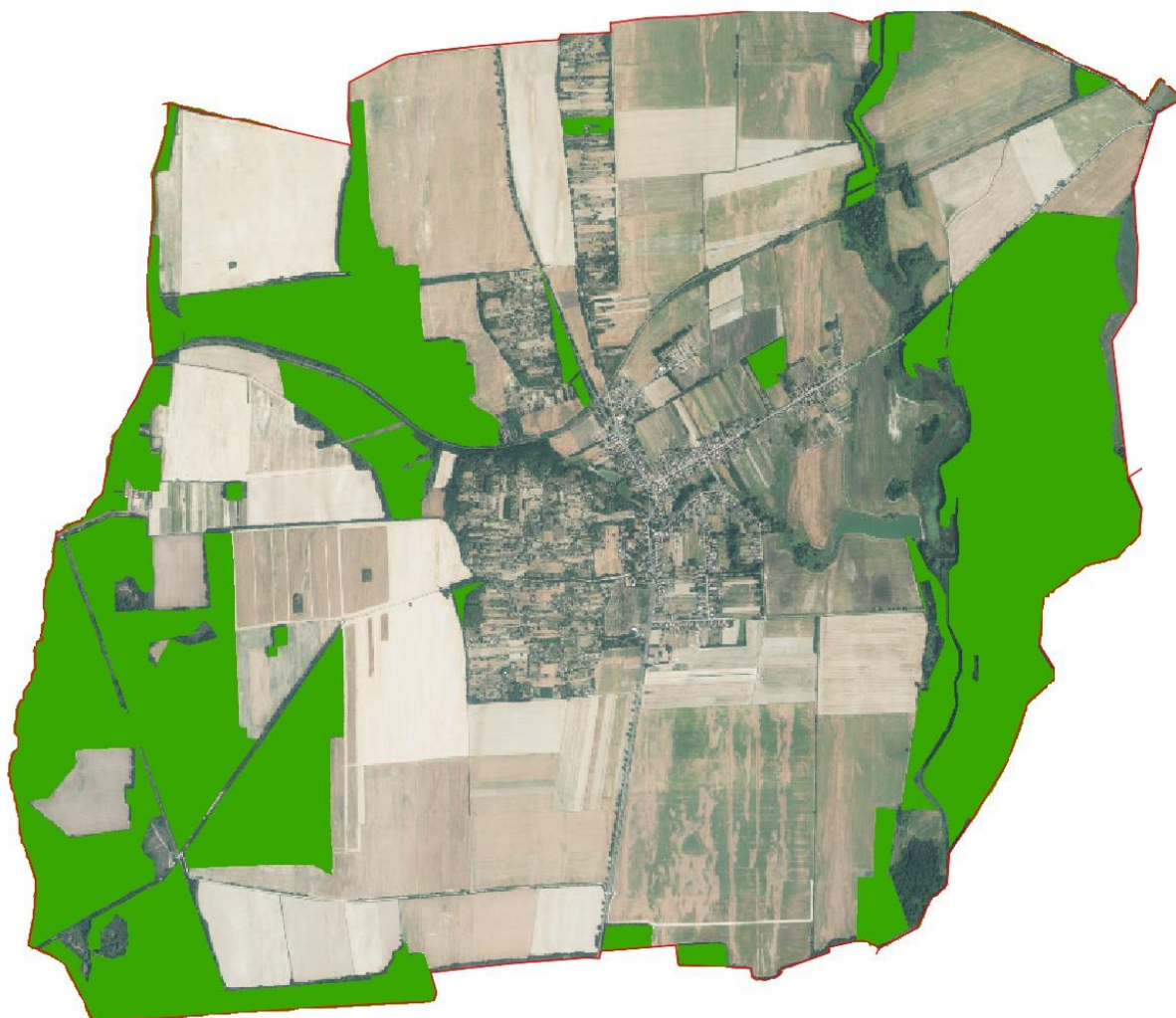
Ökológiai hálózat övezete

Az országos jelentőségű ökológiai hálózat övezetének része a település keleti határvonalában található erdősült területek jelentős része, továbbá érinti a település külterületének nyugati határát is. Az ökológiai folyosó termőhelyi területsávként az értékes és védett természeti környezeteket köti össze, oldva a védett területek elszigeteltségét.

A település külterületén kijelölt ökológiai folyosó nem csak a közigazgatási területhez tartozó természeti értékeket köti össze, folytatódva a szomszédos falvakban, a határos településeket is összeköti, közös ökológiai szemléletű gondolkodásra és tevékenységre sarkalva őket. Ilyen közösen megoldandó térségi feladat az ökológiai folyosón és tájképvédelmi szempontból is kiemelten kezelt területeken áthaladó meglévő vasútvonal és főút tájba illesztése és a meglévő és várható ökológiai károk, zavaró zajhatások enyhítése mezsgyenövényekkel kísért zajvédő erdők-erdősávok telepítésével.

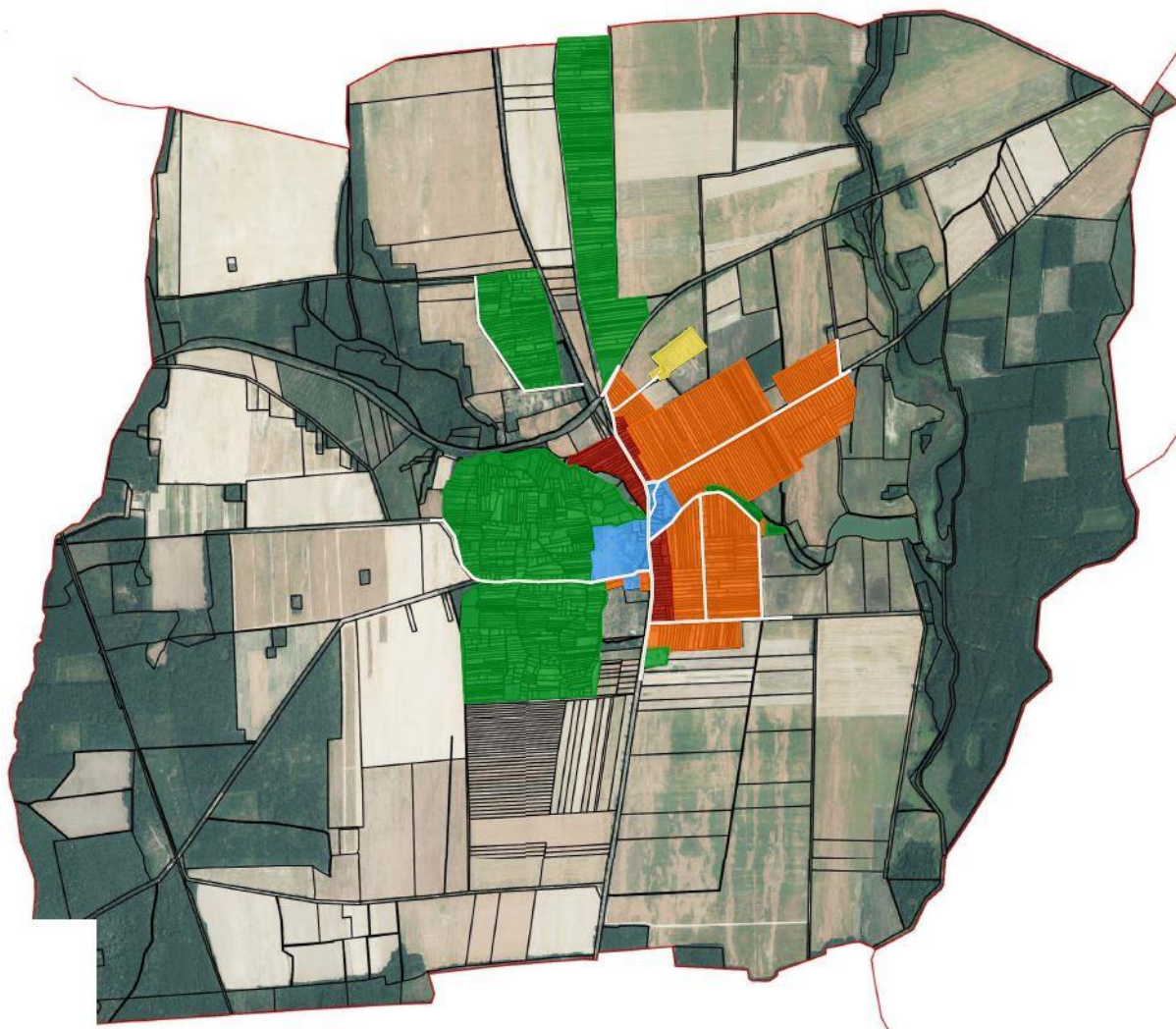

Ökológiai folyosó területei

A település erdőterületei

Településkarakterek bemutatása

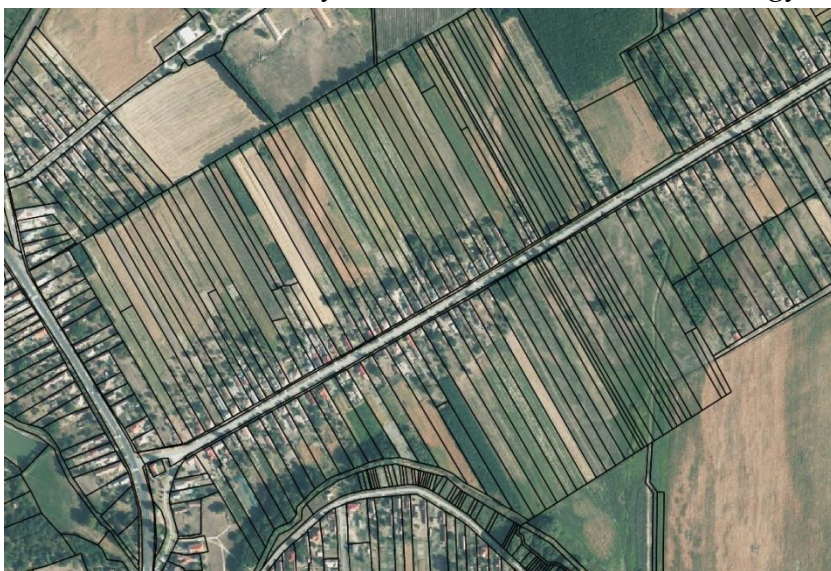

- Kisvárosias lakóterület
- Falusias lakóterület
- Zártkert és zöldterület
- Gazdasági terület
- Intézményi terület

Falusias lakóterület

Ötvöskónyi lakóterületeinek jelentős része a falusias lakóterületbe tartozik. Itt jellemzően a régi típusú egytraktusos parasztházak vannak túlsúlyban. Ezek között találunk beékelődve utcafronti oldalszárnyal rendelkező, polgárosodás jegyeit mutató lakóépületeket csakúgy, mint az ötvenes évektől jellemző sátoztetős kockaházakat és a nyolcvanas évektől divatos nagyméretű nyeregtetős, tetőtér beépítéses épületeket is.

A keskeny, hosszú szalagtelkes telekstruktúra az oldalhatáron álló keskeny, nyeregtetős, F+TT méretű lakóházaknak kedvez. Ez a beépítési mód biztosítja a legjobb telekhasználatot, és nem zavarja túlzottan a szomszédokat.

Ebből adódóan a kialakult beépítési mód az oldalhatáron álló, így biztosítva a kert jó megközelíthetőségét és használhatóságát. Az épületek jellemzően nyeregtetővel és egyenes tetőgerinccel készültek.

A tetőgerinc általában az utcára merőleges, az épületek oromfallal néznek a közterületre, elvértve látni az utcafronton befordított szárnyat. Ezt a megoldást csak kellően széles teleknél érdemes alkalmazni, különben nagyban rontja az udvar és a kert használhatóságát

Az általános tetőhajlásszög 30-45 fok közötti, célszerű ezt a meredekséget alkalmazni, így a saját és szomszédos ingatlant nem árnyékoljuk le feleslegesen és használható geometriájú tetőtér alakul ki.

Az épületek általában egyszintesek, tetőtér beépítés nélkül. A földszint + tetőtér méretűnél magasabb épület kilóg az utcaképből, kerülendő.

Az udvarok elrendezése a térségre jellemző úgynevezett soros udvar, ahol az utcafronton épült lakóházak mögött, azokkal azonos oldalon találhatóak a melléképületek. Gyakori, hogy a lakóépület és a melléképület (jellemzően ól és mezőgazdasági tároló épületekből áll) egy tömegben épül, egy egységet képez.

Az épületek homlokzata egyszerű simított vakolat, gyakran pasztell sárga árnyalatban. Emellett előfordulnak fehér és világosbarna/bézs árnyalatú épületek is. A tető anyaga pala, égetett kerámia cserép, betoncserep természetes színekben.

Az utcafronti kerítések téglá vagy beton lábazon kovácsoltvas, vagy drótfonatok mezőkből áll, de találunk áttört deszkakerítést is. A telkek hátsó részén drótfonatos kerítéseket találunk, néhány helyen a kerítés vonalában ültetett növényzettel.

Kisvárosias lakóterület

A kisvárosias településrész a Fő utca Református templomtól délre eső szakaszára korlátozódik. Bár vannak a Fő utca északi felénél is a később kialakult településrészekre jellemző stílusjegyek (széles, rövid telek, emeletes modernebb épülettel), de ezek szigetszerűen ékelődtek be a történelmi területek közé.

Az épületek F+TT beépítésű nyeregtetős, vagy földszint + padlástér teljes kontyos nyeregtetős lakóépületek. Ezek szintén oldalhatáros beépítésűek, széles, de rövid telkeken.

A tetőhajlásszög 30 - 45 fok közötti. A melléképületek – a hátsó terasz miatt – külön épületként, (itt nem találunk tipikus mezőgazdasági építményeket) a főépület mögött állnak.

A homlokzatok nincsenek túldíszítve, legfeljebb ablak körül futó kerettel találkozhatunk. Felületük simított vakolat. Ezen a településrészen elfogadott a kicsit élénkebb színek alkalmazása, jellemzően a sárga, barack, bézs és a barna árnyalataival.

Intézményi terület

Az intézményi területen a jellemző beépítési mód a szabadonálló, az épületek méretét, formáját elsősorban az épület funkciója határozza meg. Ezeket a területeket nagyobb zöldfelületi arány jellemzi.

Az épületek egyszerű formájúak, letisztult, egyszerű homlokzatképzés jellemzi. Az épületek körül kevés hangsúlyos a kerítés.

Az övezetben magas a zöldfelületek aránya, amit az alacsony, nagymértékben áttört kerítések vizuálisan tovább javítanak.

Jelenleg az intézményi területen a telkeken belül nem megoldott a parkolás, ezt a jövőben vagy a közterületen kijelölt helyen kialakított parkolókkal, vagy a telken belül lehatárolt zölddel borított (pl.: gyeprács) területen javasolt pótolni. Fedett beálló kialakítása esetén célszerű a tető környezetét növényzettel takarni.

Gazdasági terület

A gazdasági övezetben a beépítési mód szabadonálló, az épületek elszórtan, egymástól távolabb helyezkednek el. Az épületek nyeregtetős, oromfalas kialakítással, konty nélkül. A technológiai építményeket leszámítva az épületek egyszintesek, kellemes tömegarányúval.

A homlokzati felületképzés egyszerű, letisztult. Természetes, világos színeket használnak, jellemző a fehér és a sárga. A területen a nagy fesztáv miatt megengedhető a szeglemezes, fémfedésű tető.

Az ingatlanon az utak és a telekhatár mellett jellemző a fásítás, magas a zöldfelületek aránya.

A kerítés mindenhol drótfonatos kerítés fém vagy beton oszlopokon. Sok helyen mellette lombhullató fasort találunk, ennek a növényzetnek a sűrítése a lakóterülettel érintkező telekhatároknál javasolt.

Zártkert és zöldterület

A zöldterületeket a zártkerteket, a temető területét és a belterületen található zöldfelületek, parkok alkotják.

Temető

A településen, mint jellemzően minden katolikus faluban több kőből faragott feszületet emeltek, mely azt lehet mondani úton-útfélen, temetőben, a falu határában is előfordul.

A temetői keresztek, mint sírjelek pedig kizárólagosak voltak. Kegyeleti park formájában látható a régi temető, füves kaszált területen fásligetes terület, melyen a régi kőkeresztek láthatók.

A temető funkcionálisan a belterület része, de a temető a lakóterülettől elkülönülve, sőt eltávolodva, szép természeti környezetben helyezkedik el a település külterületének külső határán.

Utcák, utcai zöldfelületek

Az utcákat, utcai zöldfelületeket példaértékűen gondozza a település.

A faluban nagyobb, összefüggő zöldterületekkel több helyen is találkozhatunk. Néhány helyen található játszóteret, padokat, köztéri bútorokat. A zöldfelületek kellően fásítottak, a környezetük rendezett.

A faluban az utcák szellős érzetet keltenek. Nagyon jó a közterület – homlokzatmagasság aránya. A széles út melletti zöldsáv és előkert, illetve az alacsony homlokzatmagasság világos, jól benapozott közterületet eredményez.

A településen rendezett kis parkokat találunk esztétikus közterületi bútorokkal.

A település beépítésre nem szánt területei elsősorban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási célú területek. A telekstruktúra nagytelkes jellegű, a gazdasági célú épületek szabadonálló módon kerültek elhelyezésre.

Közvetlenül a belterület mellett található 3 nagyobb kiterjedésű szőlőhegy, melyben rendezett, művelt parcellák fogadják az arra járókat.

Lakossági vélemények

A település lakossága a településképi szempontjából a legfontosabbnak a fasorokat, az előkert rendezettségét, valamint a kerítéseket gondolják. Ebből adódóan ezekre különös gondot kell fordítani, nem csak az egységes, a meglévő viszonyokhoz és a természeti, táji adottságokhoz való igazodásra kell figyelni, de a fent említettek állaga, karbantartása is fontos.

Néhányan kifogásolták a házak előtti szűk zöldsávot, valamint a nem egységes utcabútorokat.

Szintén egybehangzó vélemény született a kerítés anyagát illetően, egy-egy kivételtől eltekintve mindenki szerint a sövény, a kovácsoltvas és a fa az ideális kerítésanyag.

A településen településképi szempontból a legjelentősebb problémának a megoldatlan esővíz-elvezetést, az utcán parkoló autókat, a szemetelést, a kevés növényzetet, és legfőképp a romos épületeket találták.

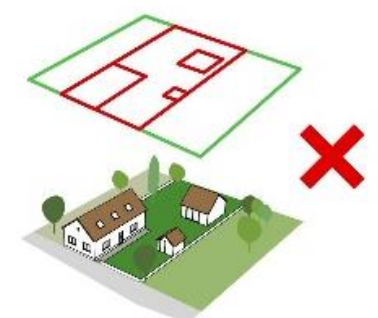
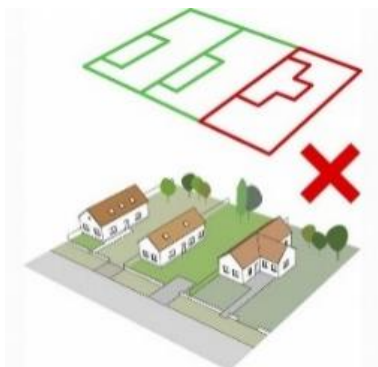
Ugyanígy a változtatnivalók között is a listavezető a romos épületek.

A javasolt színek a lakosság véleménye szerint a sárga és annak árnyalatai, a bézs és a fehér, míg a településhez leginkább passzoló tetőformának a nyereg- és a sátortetőt gondolják.

A legbüszkébbek a település lakói a kastélyra, illetve annak kertjére, a halastavakra, a templomokra, valamint a tiszta, rendezett terekre voltak.

Településképi ajánlások, építészeti útmutató

Falusias lakóterület

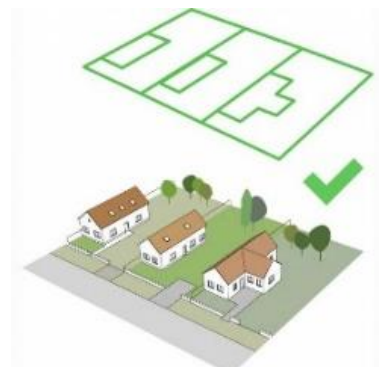

Telepítés

A falusias településrészen az oldalhatáros telepítés a követendő. A jövőben is javasolt az oldalhatáros beépítési módot alkalmazni, ugyanis ez eredményezi ezeken a telkeken a leggazdaságosabb telkekihasználást.

A tetőgerinc az utcára merőleges. Csak ott megengedett az utcával párhuzamos gerinc, ahol ez a kialakult és a telek szélessége is lehetővé teszi, és a szomszédos épületeknél is ez a példa.

Az épület előkertje igazodjon a kialakult állapothoz. Az indokolatlanul hátrahúzott épületek megbontják az utca ritmusát. Törekedjünk a kialakult állapothoz igazodó előkert méretet alkalmazni.

Magasság

A környezetükből kiugró, túl magas épületek – különösen a szűk telkek esetében – aránytalan hatást keltenek. Javasolt a kialakult épületmagassághoz alkalmazkodni, az ettől való eltérés megbontja településünk arculati egységét.

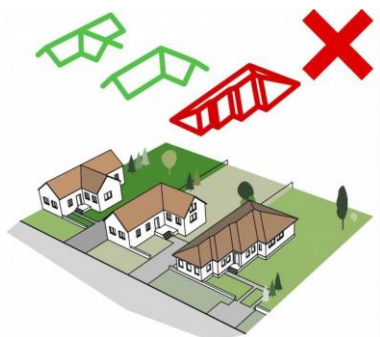
Tetőhajlásszög

A kialakult utcaképbe épülő új házaknál, illetve a meglévő épületek átépítésénél törekedjünk arra, hogy azok tetőhajlásszöge illeszkedjen a környezetéhez. A túl alacsony, vagy túl magas tetőhajlásszöggel rendelkező épületek kellemetlen tömegarányt kelthetnek és rontják az utcaképet. A főépület és melléképület, illetve a telekre tervezett egyéb tetőknél ugyanazt a hajlásszöveget alkalmazzuk.

Tetőforma

Alkalmazzunk egyszerű tetőformákat. Az épületeket jellemzően nyeregtetővel, vagy kontyolt nyeregtetővel javasolt kialakítani. Kerüljük az összetett, tördelt tetőformákat. Tájidegen és a vápák növelik a beázás kockázatát. A szomszédos épületekhez javasolt illeszkedni. A tetőtér beépítésénél az álló tetőablak (ún.: kutyaól) kerülendő, helyette tetősíklablak kialakítása javasolt. Ez a megoldás olcsóbb, kevesebb beázási lehetőséget rejt, több fényt enged be és településképi szempontból is előnyösebb.

Színek

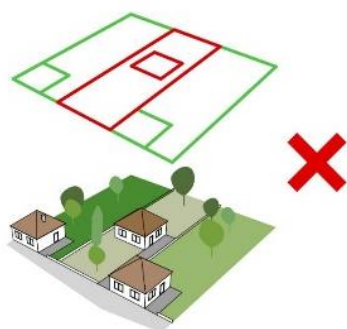

A településen mind a tető, mind a homlokzati színválasztásra jellemző a visszafogott, nem rikító, élénk színek választása. Ezek jellemzően a fehér, illetve a sárga, a barna és a bézs árnyalatai. Új épület építésénél és a meglévő épület falújításánál is törekedjünk a visszafogott, a szomszédos épületek színválasztásához hasonlókat alkalmazni. Javasolt a fehér, vagy valamilyen meleg pasztell szín választása.

Kisvárosias lakóterület

Telepítés

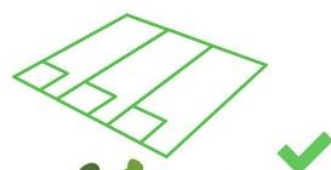
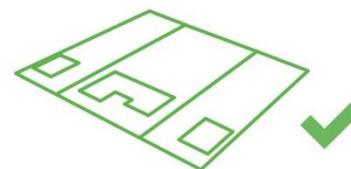

A kisvárosias településrészen családi házak telepítése oldalhatáron álló. Ettől a beépítési módtól csak a kellően széles telkeknél lehet eltérni és az épületet szabadonállóan elhelyezni.

Az épületek gerince az utcával párhuzamos, általában egyenes vonalú.

Az indokolatlanul, nagymértékben hátrahúzott, valamint a kialakult beépítéstől eltérő családi ház építése nem javasolt.

A melléképületet a lakóépület mögött, azzal azonos oldalon helyezük el.

Magasság

A területen a szomszédos épületek magassága egymáshoz igazodik, közel azonos. Illeszkedjünk a környező épületek magasságához.

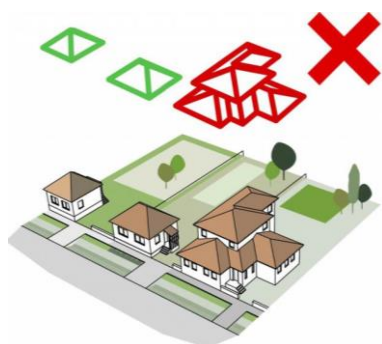

Tetőhajlásszög

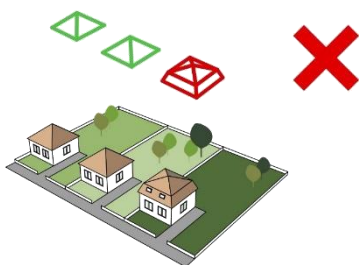
Az épületek dőlése a hagyományos karakterhez igazodó, 30-45 fok közötti legyen. Ez a hajlásszög lehetőséget ad a későbbi tetőtér-beépítésre is. A főépület és melléképület, illetve a telekre tervezett egyéb tetőknél ugyanazt a hajlásszöget alkalmazzuk.

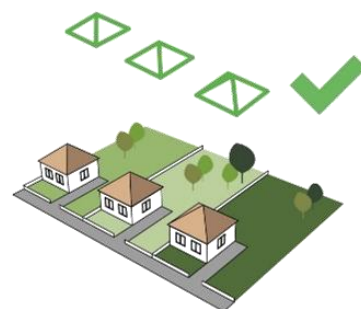
Tetőforma

A jellemző tetőforma az egyenes gerincű nyeregtető és a sátoztető. A tetőgerinc az utcára merőleges. Csak ott megengedett az utcával párhuzamos gerinc, ahol ez a kialakult és a telek szélessége is lehetővé teszi, és a szomszédos épületeknél is ez a példa.

Az épület előkertje igazodjon a kialakult állapothoz. Az indokolatlanul hátrahúzott épületek megbontják az utca ritmusát. Törekedjünk a kialakult állapothoz igazodó előkert méretet alkalmazni.

Színek

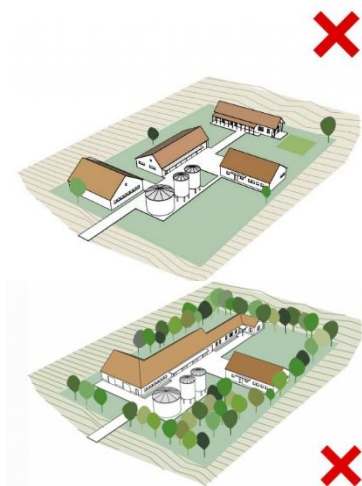

A településen mind a tető, mind a homlokzati színválasztásra jellemző a visszafogott, nem rikító, élénk színek választása. Ezek jellemzően a fehér, illetve a sárga, a barna és a bézs árnyalatai. Új épület építésénél és a meglévő épület falújításánál is törekedjünk a visszafogott, a szomszédos épületek színválasztásához hasonlóan alkalmazni. Javasolt a fehér, vagy valamilyen meleg pasztell szín választása.

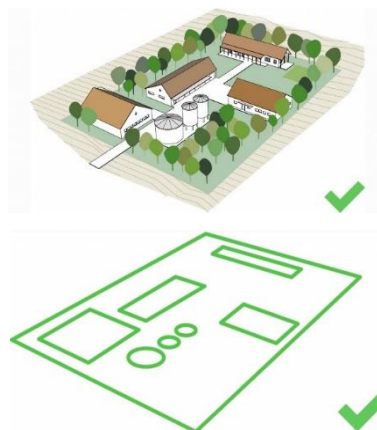
Gazdasági terület

Telepítés

A gazdasági területen is legyünk figyelemmel az épületek elhelyezésére és tömegformálására.

Alkalmazzuk itt is a falusias, tanyasi rendszerben kialakult telepítést. A növénytelepítést elsősorban a telekhatár mentén végezzük, ezáltal a terület működése kisebb terheléssel jár a környező lakóterületekre és esztétikailag is pozitív hatású lesz. Javasolt a háromszintű növényállomány ültetése.

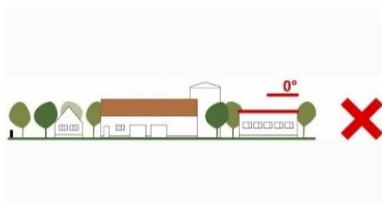
Magasság

A technológiai építmények kivételével az itt jellemző, egyszintes épületmagasságot alkalmazzuk.

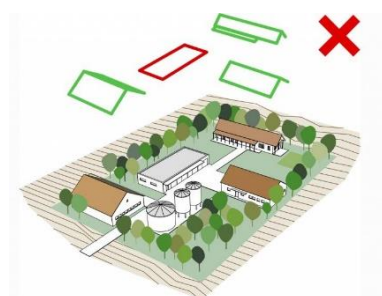
Tetőhajlásszög

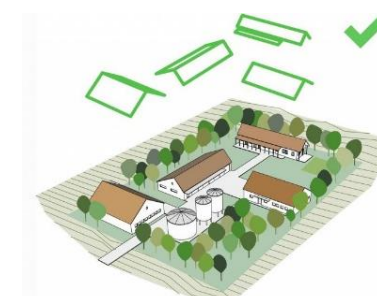
A gazdasági területen a tetőhajlásszög igazodjon a kialakult állapothoz, ez jellemzően 35-45 fok.

Tetőforma

A területek használatának jellegéből adódóan javasolt egyszerű tetőformák alkalmazása, a meglévő épületekhez illeszkedve.

Kerítés

A területen a drótfonatos, illetve a sövény kerítés ajánlott.

Intézményi terület

Telepítés

Az intézményi területen elsősorban közfunkciót ellátó épületek, egyházi oktatási intézmények találhatóak. Így itt az épületeket lehetőség szerint szabadonállóan, egymástól nagyobb távolságokat hagyva célszerű elhelyezni, hogy az épület hangsúlyosabb lehessen.

Magasság

A területen jellemzőek az egyszintes épületek fordul elő. Itt is alkalmazkodjunk a kialakult állapothoz.

Tetőhajlásszög

Az intézményi területen a hagyományos 35-34 fok közötti, a falusias, kisvárosias lakóterületekre jellemző hajlásszögű tető alkalmazása elfogadott.

Tetőforma

Alkalmazzunk egyszerű tetőformákat. Az épületeket jellemzően nyeregtetővel, vagy kontyolt nyeregtetővel javasolt kialakítani. Kerüljük az összetett, tördelt tetőformákat. Tájidegen és a vápák növelik a beázás kockázatát. A szomszédos épületekhez javasolt illeszkedni. A tetőtér beépítésénél az álló tetőablak (ún.: kutyaól) kerülendő, helyette tetősíklablak kialakítása javasolt. Ez településképi szempontból is előnyösebb.

Színek

A településen mind a tető, mind a homlokzati színválasztásra jellemző a visszafogott, nem rikító, élénk színek választása. Ezek jellemzően a fehér, illetve a sárga, a barna és a bézs árnyalatai. Új épület építésénél és a meglévő épület falújításánál is törekedjünk a visszafogott, a szomszédos épületek színválasztásához hasonlókat alkalmazni. Javasolt a fehér, vagy valamilyen meleg pasztell szín választása.

Zártkert és zöldterület

Telepítés

A zöldterületen – különösen a zártkertekre – a táj adottságaira figyelemmel helyezzük el az épületeket. Javasolt a szabadonálló, ritkásabb beépítés, egyszerű nyeregtetős épületek alkalmazása.

Lejtős területeknél kerüljük a szükségesnél nagyobb mértékű terepalakítást.

Magasság

Igyekezünk tájba illeszkedő, lehetőség szerint egyszintes épületekkel a természetbe minél inkább beleolvadni.

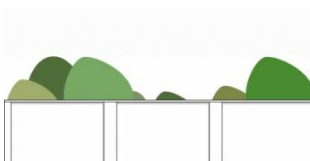
Tetőhajlásszög

A zöldterületen javasolt a hagyományos 35-45 fok közötti hajlásszögű, egyenes tetősíkú és egyenes gerincű épületek alkalmazása.

Kerítés

A zöldterület egységesség legkevésbé megtörő drótfonatos, vagy sövény kerítés telepítése ajánlott.

Színek

A természetes, visszafogott, nem rikító színek választása javasolt. Ezek jellemzően a fehér, a barna, a bézs és a zöld árnyalatai.

Beépítésre nem szánt területekre vonatkozó építészeti útmutató, ajánlások

A beépítésre nem szánt területeken csak az ingatlan rendeltetését szolgáló épületet, építményt - az építési előírásokkal összhangban - szabad elhelyezni.

Az épületnek tájba illeszkedőnek kell lenni, a lehető legkisebb tájseb kialakításával. Természetes anyagok (fa, kő, vályog, téglá) anyagokat és természetes, meleg pasztell színeket kell használni. Az épületet a lehető legnagyobb mértékben takarásban kell elhelyezni, valamint egyszerű formákat kell alkalmazni (egytömegű épület kiugrók nélkül, nyeregtetővel).

Az építményeknek lehetőség szerint növényzet takarással kell fedni.

Kerítést táj- és természetvédelmi területen elhelyezni nem lehet, azokon kívül csak a telek határvonalán, fa oszlopon deszka vagy drótfonatos mezővel szabad.

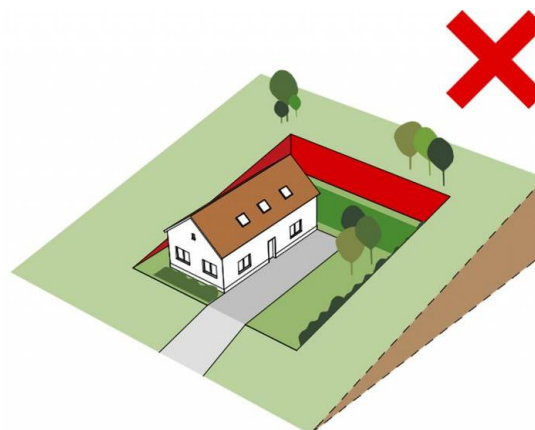
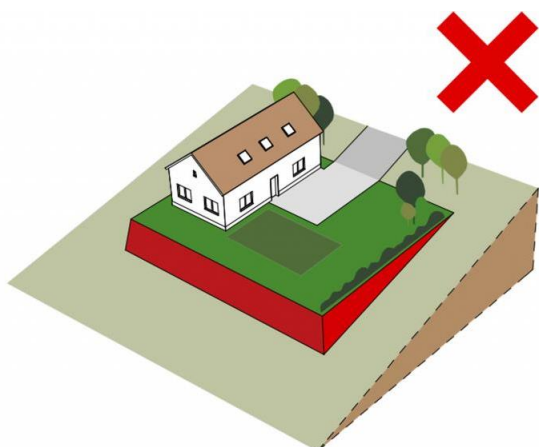
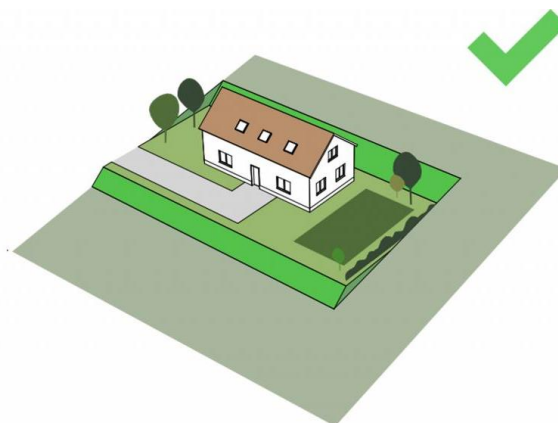
A település közigazgatási területéhez tartozó fokozott védelem alatt álló területen lévő közterületen és magánterületen reklámhordozó és reklám - jogszabályban meghatározott kivétellel - nem helyezhető el.

Fasorok

- javasoljuk honos lombos fák (pl.: kislevelű hárs, mezei juhar, virágos kőris, stb.), hagyományos gyümölcstermőfák (meggy, szilva) ültetését
- fasornak az utcaképet határoló homlokzat magasságokhoz és a jelenleg meglévő légvezetékekhez igazodó alacsony növekedésű fafajokat ajánljuk
- nem javasoljuk tájidegen és gyomosító fajok telepítését kerülni kell az allergén fajok alkalmazását.

Terepalakítás

A település külterületének egy része gyakorlatilag a faluból is látható. A tájkép védelmére kellő hangsúlyt kell fektetni, az épületeket tájba illesztett módon kell elhelyezni. Terepbevágás esetén nem elfogadható az épület túlerőltetett földbevájása, mert az így a közvetlen rálátás kedvezőtlen lesz. Nem javasolt továbbá a ház teljes kiemelése sem, mivel így a ház feltűnő platóra kerül, túlságosan kiemelkedik a környezetéből. A javasolt megoldás a terep részleges bevájása lehet. Kiváló megoldás, ha a ház eleve a terepbe illesztve épül, kapcsolata így harmonikus a környezettel, a földmunka minimális, és a csapadékvíz elvezetése és az abból fakadó problémák is jól kezelhetők.

Telepítés

Az értékes mezőgazdasági- és erdő területeken új épület építése esetén a szabadon álló laza beépítési mód ajánlott, és a tájképbe történő illesztés a legfontosabb építészeti szempont. A külterületi településrészekben is fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást (építést és területhasználatot) megvalósítani, úgy hogy minél kisebb mértékben változtassunk a tájképen. Általánosan javasolt a területek beépítetlen jellegének megtartása a már kialakult és értéket képviselő építmények karakterének megóvása mellett. Az értékes tájkarakter megőrzését szolgálja a területhasználat és a telekszerkezet hosszú távú megőrzése. Tájképvédelmi szempont továbbá, hogy reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építményt, felszíni elektromos hálózati vagy hírközlési elemet illetve építményt ne lehessen az érzékeny területeken elhelyezni.

Erdő, mező, ligetek, fás legelők, és település kapcsolata különösen fontos szempont.

Anyaghasználat (színezés)

Új épületek építése esetén a település épületeinek színvilágához és anyagaihoz illeszkedő megjelenés javasolt. Nem elfogadható a feltűnő, kirívó, harsány színhasználat, valamint a ríktó színű fémlemezfedés és burkolat. A színválasztáskor természetes „földszínek” alkalmazása javasolt.

Jó példák

Kerítések, kapuk

Homlokzatképzés

Kertek, zöldfelületek

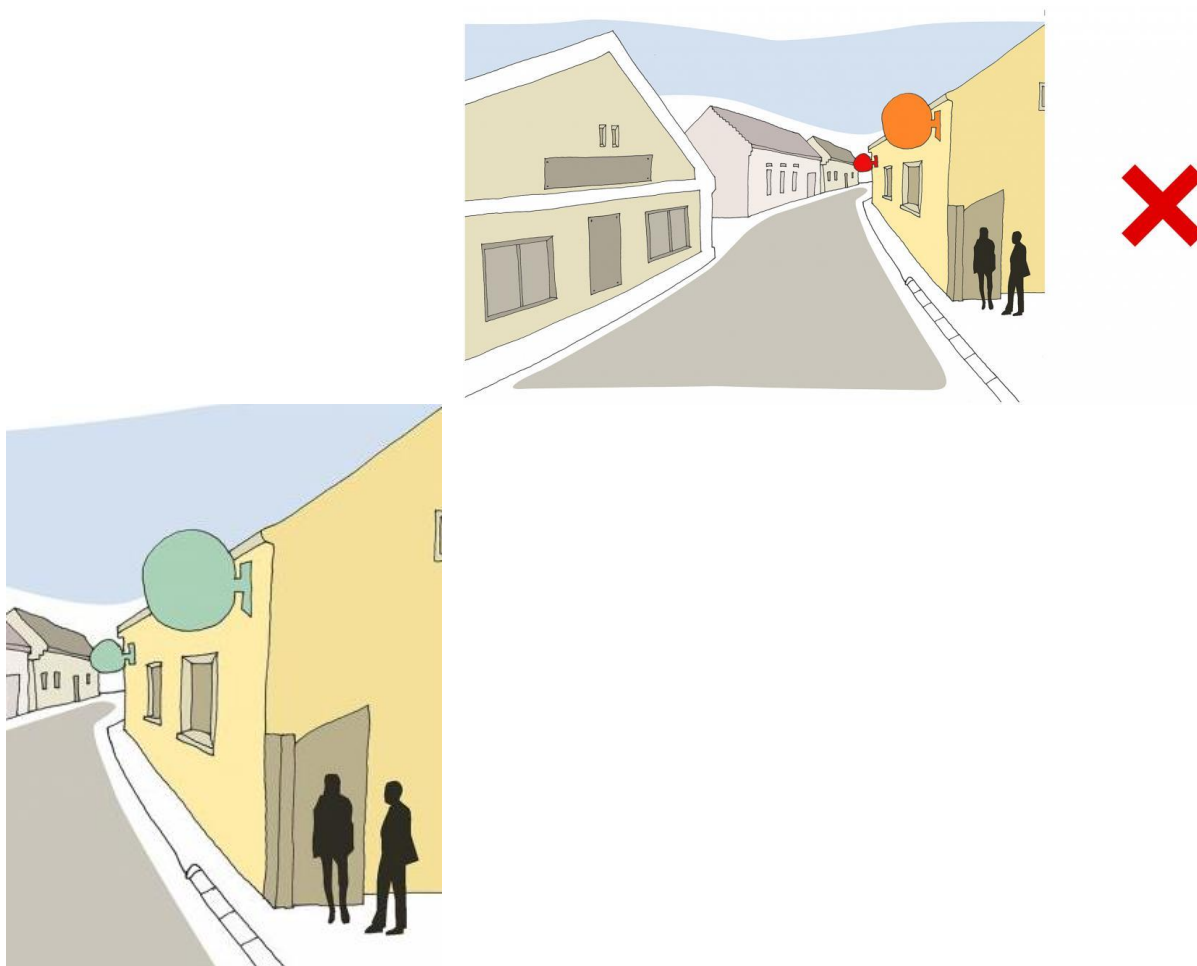

Részletek

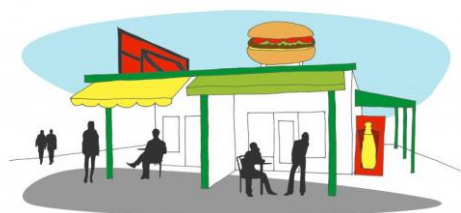

Jó példák, sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

Az utcaképhez a hirdetőablák, reklámfelületek, cégérek is ugyanúgy hozzátartoznak, mint az épületek vagy a növényzet. Feladatuk elsősorban a figyelemfelkeltés, a tájékoztatás, amellyel szemben alapvető elvárás, hogy az utcaképbe illő legyen. Cégér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy alkalmazkodjon az épület megjelenéséhez, anyaghasználatához.

Intézményi, illetve településközponti területen a reklám közzététele és reklámhordozók, reklámhordozót tartó berendezések elhelyezése kizárólag utcabútor igénybevételével lehetséges. A reklámhordozó formájára, illetve elhelyezésére egységes mintát javasolt kialakítani. A helyi védett természeti területen reklámhordozó elhelyezése nem javasolt.

Új adótornyot, illetve a teljes települést ellátását biztosító felszíni energiaellátási építményeket elhelyezni belterületen, illetve műemléki, helyi építészeti értékű védett épületen, területen és természetvédelmi területen távközlési, hírközlési torony nem helyezhető el. Egyéb területen is javasolt meglévő építményeket igénybe venni erre a célra, vagy új funkcióval pl. kilátó létesítésével összekötni.

Belterületen antenna és antennatartó szerkezet közterületről nem látható módon történő létesítése javasolt.

Napelemek telepítésekről a megfelelő tájolás mellett fontos szempont, hogy az épületet ne „nyomjuk” el a napelemek hatalmas tábláival. Ennek egyik jó megoldása, ha nem a főépületre, hanem utcáról kevésbé látható épületszárnyra helyezzük.

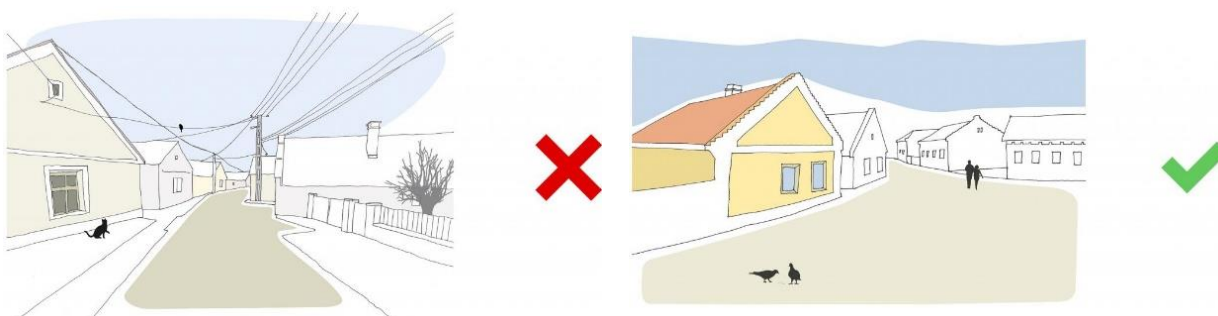

A klímaberendezés kültéri egységeinek elhelyezésére ne az utcai homlokzatot használjuk! Kevésbé hangsúlyos, takart helyet használjunk, illetve a kültéri egységet a homlokzaton burkoljuk el.

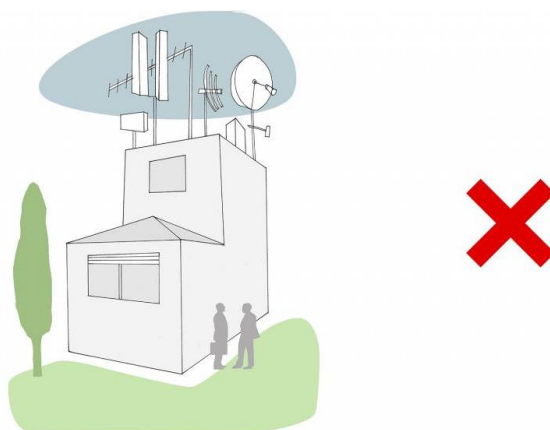
A közvilágítás nagyon fontos és meghatározó eleme a köztereknek. A településen a közvilágítás mindenhol megoldott.

Sajnos a közművek és infrastruktúra-hálózati cégek a mai napig nem veszik figyelembe az eszközeiknek, építményeiknek telepítésénél a környezeti látvány zavartalanságát.

Ezek optikai „eltüntetésére” szükség van, amit vagy növényzettel történő takarással tudunk javítani, vagy olyan látvánnyal, ami elvonzza róluk a figyelmet. Megoldást jelent a vezetékek földkábelbe történő elhelyezése, illetve az eszközök földbe süllyesztése. Új vezetékeket csak földkábelrel lehet kialakítani, de a meglévő légvezetékek rekonstrukciója, kapacitásnövelése engedélyezett.

Nem csupán a közterületek, de a családi házak utcakép formáló megjelenésére is oda kell figyelni. A mai kor jellegzetes kiegészítői az épületek homlokzatán megjelenő hírközlési eszközök vételi berendezései, a légkondicionáló eszközök kültéri egységei, illetve egyéb kiegészítő kellékek. Meg kell oldani utcaképi beillesztésüket, esetleg az épület más részén történő elhelyezésüket.

A közterületek és a közhasználat számára megnyitott ingatlanok burkolatát és berendezését (utcabútorok, világítótestek, kandeláberek, pavilonok, stb.) és a szükséges műtárgyakat (utak, hidak, átereszek, támfalak, vízfolyások, közművek stb.) az épületek jellegéhez, az utcák hangulatához igazodva lehetőség szerint egységesen kell kialakítani, megvalósítani. Arra kell törekedni, hogy ezek az egész településen egységesek legyenek, stílusukat tekintve lehetnek hagyományos vidéki anyaghasználatúak, mint például a fa, de elképzelhetőek modern formatervezett változatban is.

Impresszum

Megrendelő:

Ötvöskónyi Község Önkormányzata
7511 Ötvöskónyi, Fő u. 51

Főépítész:

id. Gáts András

Szerző:

Gáts András Attila

Munkatárs:

Jakab András

Felhasznált források:

Szöveg:

Ötvöskónyi község településrendezési eszközei
Wikipedia.org
magyarcimerek.hu

Fotó:

mapire.eu/hu
Ötvöskónyi község településrendezési eszközei
magyarcimerek.hu
google maps
mars.elte.hu/varak/otvoskonyi/otvoskonyitortenet.htm
Luthár Fotó
Ötvöskónyi, 2018.